

SZABÓ G. LÁSZLÓ

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁG OSZTÁLYVEZETŐJE

Elhangzott a tanárképző főiskolák képzőművészeti kiállításának megnyitásakor, 1973. október 5-én, a Móra Ferenc Múzeum Képtárában

Tisztelt Közönség! Kedves Elvtársak!

Ezekben a napokban két évfordulót ünnepelünk:

- az általános iskolai tanárképzés megszerzésének 25. évfordulóját,
- a Szegedi Tanárképző Főiskola megalakításának 100 éves jubileumát.

Városunk számára megtisztelő, hogy a Művelődési Minisztérium Szegedet választotta az országos ünnepély színhelyéül. Most, amikor az MSZMP Szeged városi Bizottsága nevében köszöntöm a jubiláló tanárképző főiskolák itt megjelent képviselőit, engedjék meg, hogy néhány gondolatot elmondjak e szép kiállítás megnyitásaként.

A 25 évről kívánok szólni, amelynek kezdete egybeesik, hazánk felszabadulás utáni történelmének egy fontos állomásával:

1948 a fordulat éve, a koalíciós korszak záró szakasza, amikor eldőlt a harc, elhárultak a legfőbb akadályok a szocialista fejlődés útjából. Népi demokratikus forradalmunk szocialista irányba fordult. E történelmi dátum egyik alkotóelemét a művelődéstörténet is örökre feljegyezte: az egyházat legfőbb támaszaitól, az iskoláktól ebben az évben fosztották meg. Megszűnt a feudális kor egyik súlyos kultúrpolitikai öröksége, lehetővé vált az egységes közoktatási szervezet kiépítése és megüzleltett kulturális forradalmunk egyik legnagyobb vívmánya, a 8 osztályos általános skola.

Tisztelet és megbecsülés-illetti azokat, akik e harcnak cselekvő részesei voltak. Az ünnepi alkalom jó lehetőség arra, hogy rájuk is emlékezzünk.

Tisztelt Ünnepelő Közönség!

A szocialista általános iskolai tanárképzés 25 éves jubileumát ünnepeljük e kiállítással, de mint városát szerető szegedi, mint művelődéspolitikus és a Szegedi Tanárképző Főiskola egykori hallgatója nem mulaszthatom el, hogy ne gondoljak főiskolánk centenáriumára is.

A 100 éves történelemből 75 esztendő a pedagógia, a pedagógus képzés előtörténetének tekinthetünk, amelyet a szaktárgyakra koncentrálok, mondhatnám azt is, a szaktárgyakra aprózott képzés jellemzett.

A pedagógia igazi felszabadítását az elmúlt 25 esztendő hozta meg. 1948 óta sikerült megteremteni a szaktárgyi képzés és a pedagógia harmóniáját hazánkban. Ebben az általános iskolai tanárképzéssel foglalkozó intézményeké a legnagyobb érdem. Amíg az előző szakasz felsőoktatása megáiban hordta a világnézeti felapróottság veszélyeit, a pedagógia emancipációja megteremtette az egységes világnézet

kialakításának lehetőségeit a hallgatókban. Ez véleményem szerint nagyon lényeges: csak egységes világkép birtokában juthat el a pedagógus az ember lényegének megértéséhez. A szocialista szellemű nevelőmunka alapkritériumának tartom ezt.

E kiállító csarnok falain Tisztelt Vendégek, az alkotó pedagógusok és tanítványaik munkáit láthatják. A kiállítást a tudatos szerkesztés jellemzi, ezért nagyon tanulságos is. Gondolom, nem járok messze az igazságtól, ha összegezésnek, egyúttal a további út felvázolásának tekintem a kiállított anyagot.

Összegezés egyrészt olyan értelemben, hogy a kiállított művek képviselik a XX. század társadalmi képzőművészetének karakterisztikus vonásait, nyilván azzal a szándékkal, hogy ezeket pedagógiai követelményként állítsák a leendő tanárok elé. Másrészt a kiállítás anyaga a művészi alkotás, az alkotó tevékenység és a pedagógiai követelmények összefoglalása, — mondhatnám — szembesítése is. Mester és tanítvány van itt jelen. Kérem Önöket Kedves Vendégek nézzék úgy is a tanítványok képeit, hogy vajon azok megértették-e mestereik útmutatását, képesek voltak-e magukba lényegíteni és kifejezni századunk társadalmi és művészeti — talán nem túlzott kívánság — emberi tartalmait.

Valaki azt mondta nekem a rajzoktatás pedagógiájáról beszélgetve, hogy az akkor teljesíti igazán a kor követelményeit, ha a kéz felszabadítása után a gondolkodás felszabadításához vezet. Ez a tömör gondolat még szimbólumnak is nagyszerű, mert szocialista eszméink, céljaink lényegét, az emberi teljességre törekvést fejezi ki. Ezt a visszfényt keressék Önök a tanítványok itteni képein. Ha ez felismerhető, célt ért a főiskolák rajz- és művészeti oktatóinak munkája; és ez értékeiket is megsokszorozza.

Pártunk, kormányunk politikai törekvéseinek középpontjában a szocialista szellemű ember nevelése áll. Olyan emberé, akit a sokoldalúság, a teljességre törekvés jellemez leginkább. A rajz- és művészetoktatás nagyon sokat tehet ezért. A felgyorsult tudományos- és műszaki fejlődésnek nem szükségszerű velejárója a humán műveltség háttérbe szorulása. Ellenkezőleg, a korszerű technikával dolgozó, tehát nagyobb összefüggések belátására is alkalmas embert a művészetek lényegét tükröző erejével még jobban fel lehet készíteni egyéni és társadalmi léte szocialista jellegének kimunkálására.

Ma még népünk vizuális kulturáltsága alacsony szinten áll, bár a felszabadulás óta sokat fejlődött. Csak az általános iskola adhatja meg az alapokat, amelyre egy biztosabb ítéletű művészetértés épülhet. Tudom, hogy igazán eredménnyel az a rajzpedagógus biztosíthatja ezt az alapot, aki alkotó módon teljesíti hivatását.

Tisztelt Vendégek, Kedves Elvtársak!

Említettem, hogy a tanárképző főiskolák képzőművészeti kiállítását olyan összegzésnek tekintem, amely magában hordja a továbblépés tendenciáit is. Befejzésül erről szeretnék néhány gondolatot elmondani.

A továbblépést én két irányú szintetizálásban látom:

— a képeken megmutatkozó természeti, társadalmi és emberi valóság szintézise alapján kell tovább haladni,

— szintetizálni kell a művészet-pedagógia elmúlt 25 évében kialakult legjobb törekvéseket is, korunk tudományos és műszaki fejlődésből származó konzekvenciáinak figyelembevételével.

E szintézis birtokában tovább fejlődik majd az általános iskolai rajztanárképzés. A jelöltekben kialakul olyan szintű tudás és készség, melynek birtokában

képesek lesznek tanítványaiknak a valóság és benne önmaguk élményszerű megismeréséhez útmutatást adni a művészet segítségével.

Az önmagát igazán ismerő ember valóban kollektív lénné válhat, a szocialista társadalom és építőmunka javára.

Az MSZMP Szeged városi Bizottsága és a magam nevében tisztelettel köszöntöm a tanárképző főiskolák művésztanárait, itt kiállító volt hallgatóikat, a kiállítást megnyitom. Kérem Önöket tekintsék meg a műveket.